

megérlelhetjük a tanulóknak azt a meggyőződést, hogy a meteorológia nem csak időjósítás, hanem a légkör fizikája. De azért nem maradhat el a meteorológiai jósítás ismertetése sem. Meg kell mutatnunk naponta a meteorológiai intézet jelentéseit; megtaníthatjuk a térképek készítését és megvizsgálathatjuk statisztikailag, hogy mennyire helyesek a jósítások. Így elérhetjük, hogy a művelt középosztály helyesen fogja értékelni a meteorológusok működését.

*

Iskola-óriások. Ily cím alatt foglalkozik *Heinrich Ditzel* a *Pädagogisches Archiv* harmadik füzetében azzal a veszedelemmel, amelyet a tanulóknak a középiskola felé való özönlése von maga után. Mennél több az iskola növendékeinek száma, annál kevésbé lehet szó az önálló gondolkodás meggyökereztetéséről, az egyéniség neveléséről, annál jobban fenyeget a sablonosság réme, amely a középiskola egész működését megbéníthatja.

Káros takarékoság az, amikor egy intézetbe kétszerannyi vagy még több osztályt halmozunk össze, ahány évfolyamú az iskola, hogy az épületben takarítsunk meg valamit, vagy egy-egy osztályba annyi tanulót zsúfolunk össze, hogy egyik a másiktól alig fér, csak azért, mert nem akarjuk a tanítószemélyzetet gyarapítani. Paulsen 1904-ben kiemelte a kérdés fontosságát, azóta sokszor megírta, hogy felsőbb osztályokban 25 tanulónál, középsőben 30-nál, alsóban 40-nél többet nem lehet eredményesen nevelni és hogy egy igazgató vezetése alatt 500 tanulónál többet nem ajánlatos egyesíteni, de az ő felszólalásainak nincs eredménye Németországban; 1908-ban egy-egy porosz középiskolába átlag 370 tanuló járt, de 202 intézetben volt több mint 500 tanuló (1904-ben csak 146 volt). Németországban összesen 298 ilyen iskola-óriás van. A legtöbb zsúfolt intézet főreáliskola, ami természetes is, mert ezekben az intézetekben a tanulók száma 30 év óta 126%-kal emelkedett, az intézeteké azonban csak 78%-al. Nem ritkaság különben az sem, hogy gimnázium, reál és reálgimnázium egyetlen épületben van, egy igazgató vezetése alatt.

A legtöbb zsúfolt iskola a nagyvárosokban található, nagyobbbrászt községi kezelésben. Az állam nem könnyíti eléggé a községek terheit és ez nagyon gátolja a helyes fejlődést.

*

Tanulók véleménye a természetrajzi oktatásról.

W. Rasmussen egyes kopenhágai iskolák 10—15 éves tanulóihoz kérdéseket intézett, hogy a természetrajzi oktatásról véleményt nyilvánítsanak. A kérdés vagy közvetlenül történt és a felelet szóbeli volt,